

2018-10-08

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen, Bankenheten
103 33 Stockholm

Remissvar på SOU 2018:42 Tryggad tillgång till kontanter

Diarienummer: Fi2018/02359/B

Bakgrund

I delbetänkandet av Riksbankskommittén (Fi 2016:15) lämnas förslag för att trygga tillgången till kontanter. Kommittén behandlar i sin utredning Riksbankens och övriga berörda myndigheters och aktörers roll och ansvar för kontanthantering. Kommittén presenterar flera förslag för att trygga kontanthantering. Ett av förslagen är att vissa banker ska vara skyldiga att tillhandahålla en rimlig tillgång till kontanttjänster i Sverige. I konsekvensanalysen bedöms kostnaderna öka mellan 8 och 15 miljoner kronor per år för de institut som omfattas, inklusive avskrivningar för installationskostnader. Detta för att skapa 25 - 30 nya servicepunkter för kontantuttag och lika många punkter för dagskassehantering.

Yttrande

Finansförbundet är för ett kontantfritt samhälle. Ett viktigt skäl till detta är att ett kontantfritt samhälle minskar risken för rån. Att bli utsatt för ett rån eller rånförsök kan ha förödande konsekvenser för den anställde och dennes anhöriga. I takt med att fler bankkontor blivit kontantfria ser Finansförbundet att rånen minskat i branschen. En utveckling som Finansförbundet vill fortsätta främja. Arbetsmiljön är därför huvudskälet till att Finansförbundet vill ersätta kontanter med andra betalsätt. Samtidigt måste övergången till ett kontantfritt samhälle ske på ett ansvarsfullt sätt med huvudfokus på hur vissa medborgare som idag står utan tillgång till banktjänster kan inkluderas, såsom personer utan fast adress, personer med betalningsanmärkningar och personer med viss typ av funktionsvariation. Detta istället för betänkandets nuvarande fokus att i första hand geografiskt säkra tillgången till kontanter.

Finansförbundet delar kommitténs syn på att dagens kontanthanteringssystem är sårbart och att det, under överskådlig tid, kan finnas behov av att säkra tillgången till kontanter, bland annat utifrån det faktum att många i dagsläget inte tar del av digitala betaltjänster. Huruvida ansvaret för att säkra tillgången till kontanter bör tas av finansbranschen eller av staten har Finansförbundet i detta remissvar inte tagit ställning till.

Finansförbundet ställer sig frågande till utredningens utgångspunkt och definitionen som hänvisas till i propositionen 2006/07:55 att ”med grundläggande betaltjänster bör avses betalningsförmedling, uttag av kontanter samt hantering av dagskassor för näringsidkare och ideella föreningar”. Grundläggande betaltjänster skulle också kunna inbegripa tillgången till andra betalningssätt än kontanta alternativ. I linje med detta resonemang

anser Finansförbundet också att det vore önskvärt om kommittén inte enbart definierade rimlig tillgång i hela Sverige utifrån avstånd i kilometer till en plats för insättning av dagskassa på konto och plats för kontantuttag, utan även inkommerade hur det är möjligt att säkra en effektiv och driftsäker elektronisk kommunikation som möjliggör för digitala betalningslösningar i hela Sverige. Ett bredare perspektiv på vad som är grundläggande betaltjänster torde därmed gynna den tekniska utvecklingen inom betalningsområdet och en snabbare övergång till alternativa betalningsmedel än kontanter.

Finansförbundet delar kommitténs uppfattning om vikten av att öka insatserna för att minska det digitala utanförskapet och främja den tekniska utvecklingen så att fler individer får tillgång till digitala betalningsmöjligheter. Inom detta område önskar Finansförbundet att mer insatser gjordes som exempelvis säkrade internetuppkopplingen och telefontäckningen i hela Sverige. Det är en förutsättning för en övergång till ett kontantfritt samhälle som Finansförbundet strävar efter.

Ett av de förslag som kommittén övervägt men avslagit är att införa ett krav på näringsidkare att ta emot kontanta betalningar. Finansförbundet ställer sig bakom kommittén i denna slutsats. Delvis för att det inte skulle bejaka den tekniska utvecklingen inom betalningsmarknaden, delvis för den ökade arbetsmiljörisken för anställda som kontanthantering medför.

I delbetänkandet presenteras även att Post-och telestyrelsen ska få i uppdrag att vartannat år ta fram ett underlag om tillgången till kontanttjänster i samarbete med länsstyrelserna, Riksbanken och Tillväxtverket. Underlaget ska vid behov innehålla en rekommendation till regeringen om kraven på rimlig tillgång bör justeras. Finansförbundet ställer sig positivt till att det kommer ske en utvärdering vartannat år om behovet av kontanttjänster och att vad som definieras som rimlig tillgång i dagsläget inte är statiskt. Finansförbundet hoppas att detta kan leda till att trenden mot en minskad kontantanvändning i samhället inte motverkas utan istället främjas.

För Finansförbundet är kontantfrågan en fråga om medlemmarnas arbetsmiljö och Finansförbundet hoppas, oavsett ställningstagande i ansvarsfrågan för att trygga tillgången till kontanter, att arbetsmiljöperspektivet för de anställda tas i beaktande och värnas. Kontanter ska på sikt ersättas av andra betalningslösningar men det är av stor vikt att övergången till ett kontantfritt samhälle görs på ett ansvarsfullt sätt för att inkludera alla betalanvändare.

Finansförbundet

Ulrika Boëthius
Förbundsordförande

Linnea Magro
Föredragande